

Hemşirelikte İntörnlük Eğitiminin Değerlendirilmesi: Sistemantik Derleme

Evaluation of Internship Training in Nursing: A Systematic Review

Ali Kaplan , Handan Alan

SHYD 2021;8(2):273-283
doi:10.5222/SHYD.2021.94557

Cite as: Kaplan A, Alan H. Hemşirelikte intörnlük eğitiminin değerlendirilmesi: Sistemantik derleme. Sağlık ve Hemşirelik Yönetim Dergisi. 2021;8(2):273-283.

Öz

Amaç: Bu araştırma, hemşirelikte klinik uygulama yöntemlerinden biri olan intörnlük eğitim programı hakkında paydaş değerlendirmelerini içeren çalışmaların sonuçlarını değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Sistemantik derleme olarak yürütülen çalışmada, Eylül 2019-Ağustos 2020 tarihleri arasında Google Scholar, Dergi Park Akademik, Ulakbim ve EBSCO host veri tabanlarından "intörn", "intern", "hemşire" anahtar sözcükleri kullanılarak taramalar yapılmıştır.

Bulgular: Yapılan taramalarda 1.112 çalışmaya ulaşılmış, kabul edilme ölçütlerini tam karşılayan toplam 10 makale inceleme kapsamına alınmıştır. İncelenen makalelerin tamamı tanımlayıcı tipte olup araştırmacılar tarafından bilimsel yazın doğrultusunda oluşturulan veri toplama formuyla analiz yapılmıştır. Araştırmaların çoğunluğunda (%60) ilk kez uygulanan intörnlük modeli hakkında değerlendirme amaçlanırken, birinde uygulama hakkında sorunlara odaklanılmış, bir diğerinde ise geleneksel eğitimle-intörnlük uygulamaları karşılaştırılmıştır.

Sonuç: İncelenen tüm araştırmalarda, uygulama hakkında olumlu değerlendirmeler ve devamlılığına ilişkin önerilerle beraber intörnlük uygulamasının yararlı katkıları olduğu saptanmıştır. Öğrenci eğitiminin güçlendirilmesi açısından, okul-hastane iş birliğine gereksinim duyulmakta, dolayısıyla başta yönetici hemşireler olmak üzere tüm paydaşlara önemli görevler düşmektedir.

Anahtar Sözcükler: İntörnlük, hemşirelik eğitimi, hemşirelik öğrencileri, hemşirelik uygulaması

Abstract

Aim: Purpose of this current study is to evaluate the results of studies involving shareholder evaluations about the internship training program, one of the clinical practice models in nursing.

Method: The study was carried out as a systematic review using the keywords "intörn", "intern", "hemşire" from the host databases of Google Scholar, Dergi Park Academic, Ulakbim and EBSCO between September 2019-August 2020.

Results: In the screenings performed, 1112 studies were reached, and a total of 10 articles that fully met the inclusion criteria were included in the review. All of the articles reviewed were in descriptive type, and the researchers created data collection forms themselves in line with the scientific literature. In most of the studies (60%), evaluation of the internship model applied for the first time was aimed, one study focused on problems of the model and in another, classical education was compared with internship practices.

Conclusion: In all the studies examined, it was determined that internship training had beneficial contributions, together with positive assessments about the practice and suggestions for its continuity. In terms of strengthening student education, school-hospital cooperation is needed and therefore all shareholders, especially the nurse managers have an important role in the organization.

Keywords: Internship, nursing education, nursing students, nursing practice.

Received / Geliş:
24.01.2021

Accepted / Kabul:
15.01.2021

Published Online / Online Yayın:
17.08.2021

Corresponding author /
Sorumlu yazar:

Ali Kaplan

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa,
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü,
İstanbul, Türkiye

✉ alikaplan@comu.edu.tr

ORCID: 0000-0002-6019-6178

H. Alan 0000-0001-7414-2288
İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa,
Florence Nightingale Hemşirelik
Fakültesi, Hemşirelikte Yönetim
Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

Extended Abstract

Introduction: It is seen that the practice of internship has been applied and become widespread in professional education in different areas of health sciences such as medicine, nursing, and midwifery. Clinical education allows student to learn by professionally applying knowledge, attitude and skills (Tural Büyük, Rızalar, Çetin & Sezgin, 2014). Clinical practices have an important place in nursing education (Sabancıoğulları, Doğan, Kelleci & Avcı, 2012). Internship education model in Turkey is being applied as a process of gaining professional experience and awareness in the last years of students who have successfully completed the three-year education period (Bahçecioğlu Turan, Tan & Dayapoğlu, 2017; Şentürk Erenel, Dal, Kutlutürkan & Vural, 2008). Purpose of this current study is to evaluate the results of the studies about the internship training program applied in the nursing department of universities, to examine the positive and negative aspects of the internship practice and to guide the schools that are planning to apply internship program.

Method: The study was conducted as a systematic review in which the PRISMA protocol was followed (Moher, Liberati, Tetzlaff, Altman & Group, 2009). The research was conducted electronically using the keywords “intörn”, “intern”, “hemşire” derived from the host databases of Google Scholar, Dergi Park Academic, Ulakbim and EBSCO, without any date limitation. In this study, the quality assessment process for the articles was performed using the criteria suggested by Polit and Beck (2009).

Results: All of the studies had a descriptive design (n: 10). In the studies; the researchers created the data collection tools themselves in line with the literature (n: 10). It is seen that studies have increased 60% after 2016. Most of the studies (60%) with sample numbers ranging from 76 to 326 were evaluated about internship model applied for the first time. During the internship process, students stated that their self-confidence increased (Şentürk Erenel et al., 2008; Tural Büyük et al., 2014), likewise nurses reported that students' confidence and adaptation to the profession increased (Şentürk Erenel ve ark., 2008). With the internship training it was stated that the quality of nursing care increased, work stress and workload decreased (Gökalp, Durmaz & Sevcan, 2018). Three studies examining students' satisfaction with the application had determined that the majority of the students were satisfied with the application (Bahçecioğlu Turan et al., 2017; Sabancıoğulları ve ark., 2012; Tosun, Oflaz, Akyüz, Kaya, Yava, Yıldız & Akbayrak, 2008). While the majority of the students stated that they wanted internship application to continue, the nurses also wanted internship application to continue and even suggested extending its duration (Ateş, Güçlüel, Pirecioğlu, Güngörmüş & Yıldırım, 2018; Doğu & Güler, 2016; Gökalp et al., 2018; Yılmaz, Çetin, Egelioğlu Cetişli, Ünsal Avdal & Tokem, 2018).

Conclusion: In the studies examined within the scope of current study, it has been stated that internship training has become widespread in nursing education and has an important effect on school-hospital cooperation. Ensuring an effective school-hospital cooperation will contribute significantly to the professional skills and development of students in clinical practice. As stated in researches in terms of strengthening student education; there is a need to provide appropriate physical conditions, reduce the density of students, train guide nurses and regulate legal rights. At this stage, in terms of organization, the administrative nurses as well as the academicians in the hospital have great responsibilities. It is recommended that nurse managers strengthen the relationships by acting as a bridge in the school-hospital cooperation in the training of guide nurses, distribution of students to clinics, providing appropriate physical conditions and actively participating in studies related to this subject.

Giriş

Türkiye’de hemşirelik eğitimi lisans düzeyinde en az dört yıl veya 4.600 saat kuramsal ve klinik uygulamayı kapsamaktadır. Klinik eğitim süresi ise toplam eğitimin yarısı kadar olması koşulu ile hemşirelik eğitiminin önemli bir parçasını oluşturmaktadır (Doktorluk, Hemşirelik, Ebelik, Diş Hekimliği, Veterinerlik, Eczacılık ve Mimarlık Eğitim Programlarının Asgari Eğitim Koşullarının Belirlenmesine Dair Yönetmelik, 2008). Klinik eğitim, öğrencinin mesleki olarak kazanması gereken bilgi, tutum ve becerileri uygulayarak öğrenmesine olanak sağlamaktadır (Tural Büyük ve ark., 2014).

Hemşirelik eğitiminde önemli sorunlardan biri eğitim ve uygulama arasındaki farklılıklar ve çelişiklerdir (Gümrall ve Coşar, 2006). Klinik uygulamalar hemşirelik eğitiminde önemli bir yer tutmaktadır (Sabancıoğulları ve ark., 2012). Eğitimciler, klinik uygulamanın öğretici ve verimli olması için çeşitli yöntemler denemektedir (Budgen ve Gamroth, 2008). Tüm dünyada en yaygın kullanılan ve Türkiye’de de son yıllarda yaygınlaşmaya başlayan intörlük eğitim yöntemi, üç yıllık eğitim dönemini başarıyla tamamlayan öğrencilere, son yıllarında mesleki deneyim ve bilinç kazandırma süreci olarak uygulanmaktadır (Bahçecioğlu Turan ve ark., 2017; Şentürk Erenel ve ark., 2008). Ancak intörlük eğitim programının Türkiye’de yaygınlaşması ve gelişmesi için intörlük uygulamasına ilişkin ulusal bir standardın getirilmesi ve bunun için de uygulamaya yönelik değerlendirmelerin ve geliştirme çalışmalarının yapılması gerekmektedir (Ateş ve ark., 2018; Sabancıoğulları ve ark., 2012; Şentürk Erenel ve ark., 2008; Tosun ve ark., 2008).

Hemşirelik uygulama eğitiminde öğrenmeyi etkileyen birçok etmenin olması denetimi zorlaştırmaktadır. Bunlar; fiziki ortam, öğretim elemanları, hemşireler, farklı beklentiler ve gereksinimler şeklinde belirtilmektedir (Karaöz, 2013; Tural Büyük ve ark., 2014). Yapılan nitel bir araştırmada, öğrencilerin klinik deneyimlerinde; uygulamaya başlama gerilimlerini, kuramsal-uygulama arasındaki boşluğu, uygulama denetimlerini ve mesleki rollerini önemli gördükleri belirtilmiştir (Sharif ve Masoumi, 2005).

İntörlük, öğrencilerin kuramsal bilgilerini uygulamaya dönüştürürken, mesleki yeterliliklerini artırarak mesleğe hazır olmalarını sağlayan bir klinik uygulama eğitim yöntemidir. İntörlük uygulamasında, öğrencilerin daha uzun süre uygulama yapabilme olanağı bulmaları, kliniğe ve mesleğe uyum süreçlerini kolaylaştırdığı gibi kuruma olan bağlılığını artırdığı da görülmektedir (Doğu ve Güler, 2016; Tosun ve ark., 2008; Yılmaz ve ark., 2018). İntörlük uygulamasının öğrencilerin kazanımlarına etkisini inceleyen bir çalışmada, öğrencilerin tüm becerilerde hedefledikleri düzeyin üstünde yeterlilik kazandıkları saptanmıştır (Tosun ve ark., 2008). Birçok araştırmada, intörlük uygulaması yapan öğrencilerin doyumlarının yüksek olduğu, uygulamanın devam etmesi yönünde görüşlerinin olduğu belirtilirken, hemşirelerin de intörlüklerin daha uzun süre uygulamaya çıkmaları ve nöbet tutmalarını istedikleri raporlanmaktadır (Doğu ve Güler, 2016; Gökalp ve ark., 2018; Gümral ve Coşar, 2006; Sabancıoğulları ve ark., 2012; Şentürk Erenel ve ark., 2008; Tural Büyük ve ark., 2014; Yılmaz ve ark., 2018).

Klinik uygulamada, öğrenme hedeflerinin başında mesleki becerilerde yeterliliğin sağlanması yer almaktadır. Öğrencilere mesleki becerilerin kazandırılmasında hem öğretim elemanları hem de hemşirelerin danışmanlığı ve desteği gerekmektedir (Biçer, Ceyhan ve Şahin, 2015; Sabancıoğulları ve ark., 2012). Hemşirelik öğretim elemanları ile hemşirelerin iletişiminin sürekliliği ile sağlanacak iyi bir okul-hastane iş birliği, öğrencinin eğitimini geliştirme açısından yararlı olacaktır (Ateş ve ark., 2018).

Hemşirelikte yurt dışında olduğu gibi Türkiye'de de klinik eğitimde öğretim elemanı yetersizliği önemli bir sorun olmakta olup öğretim elemanlarının yetersiz kaldığı yerlerde eğitim hemşireleri bu rolü üstlenmektedir (Doğu ve Güler, 2016; Tural Büyük ve ark., 2014). İntörlük uygulamasında diğer klinik uygulamalara göre sürenin daha uzun olması, hemşirelerin eğitici rolünün önemini daha da artırmaktadır. Hemşirelik öğrencilerinin klinik uygulamada öğrenme hedeflerini bilmemeleri, uygulama alanının gereksinimleri doğrultusunda hareket etmelerine neden olduğundan (Karaöz, 2013), öğrencilerle çalışan hemşirelerin uygulama öncesi klinik hedeflere ilişkin bilgilendirilmesi ve eğitimden geçirilmesi önerilmektedir (Gökalp ve ark., 2018).

Hemşirelerin, intörlük uygulamasını değerlendirmelerine yönelik yapılan araştırmalarda, uygulamayı hem kendileri hem öğrenciler için yararlı bulduklarına ilişkin birçok kanıt yer almaktadır. Hemşireler, intörlük uygulaması ile mesleki becerilerinin geliştiğini, iş doyumlarının ve bakım kalitelerinin arttığını belirtirken, intörn hemşirelerin iş yüklerini azalttıklarını ve iş gücü olarak katkı sağladıklarını belirtmişlerdir (Ateş ve ark., 2018; Tural Büyük ve ark., 2014; Yılmaz ve ark., 2018). Aynı zamanda intörlük uygulaması ile öğrencilerin, özgüvenlerinin ve mesleki uyumlarının arttığını, sorumluluk duygularının geliştiğini ve mesleki beceri gelişimlerine katkı sağladığını vurgulamışlardır (Bahçecioğlu Turan ve ark., 2017; Gökalp ve ark., 2018).

Klinik uygulama eğitiminden istenilen sonuçların alınabilmesi için öğrencilere uygun klinik ortamın sağlanması gerekmektedir (Şentürk Erenel ve ark., 2008). Klinik uygulama eğitiminin etkinliği; fizik ortam, öğretim elemanları, hemşireler ve sağlık ekibinin diğer üyeleri gibi birçok etmeden etkilenmektedir. Bu nedenle uygulama yapılan kliniklerde, öğrencilerin kliniğe uyum sağlama sürecinde sorumlu hemşirelere büyük görevler düşmektedir. Bu bağlamda uygulama yapılan kliniklerde görevlendirilen hemşirelerin; bilinçli, deneyimli ve mesleki yönden donanımlı ve olumlu rol model olması uygulamalı eğitimin hedeflerine ulaşılması açısından önem taşımaktadır (Karaöz, 2013; Tural Büyük ve ark., 2014; Worrall, 2007). Ayrıca uygulama yapılan kliniklerin fiziki ortamlarının (uygun giyinme ve dinlenme alanlarının olması gibi) öğrenciler için hazırlanması gerekmektedir. İntörlük uygulamasını tamamlayan öğrenciler üzerinde yapılan araştırmalarda da öğrencilerin; fiziki koşulların yetersizliği, öğretici fazlalığı, öğretim elamanlarının uygulamadan uzaklığı, okul-hastane iş birliğinin yetersizliği gibi sorunlar üzerinde durdukları ve eğitimcilerden daha etkili danışmanlık bekledikleri görülmektedir (Dönmez ve Karaöz Weller, 2019; Sabancıoğulları ve ark., 2012; Şentürk Erenel ve ark., 2008). Bunun yanı sıra intörn hemşirelerin, intörn hekimler gibi uygulamadan maddi karşılık almaları gerektiği de vurgulanmaktadır (Gökalp ve ark., 2018).

Bu sistematik derlemenin temel amacı; hemşirelikte klinik uygulama yöntemlerinden biri olan intörlük eğitim programı hakkında paydaş değerlendirmelerini içeren çalışmaların sonuçlarını incelemek, intörlük uygulamasının olumlu ve olumsuz yönlerini ortaya koymak ve uygulamaya geçecek okullara yol gösterecek bilgiyi sunmaktır.

Yöntem

Araştırmanın Amacı ve Türü: Bu araştırma, hemşirelikte intörlük eğitim programı hakkında paydaş değerlendirmelerini içeren çalışmaların sonuçlarını incelemek amacıyla sistematik derleme yöntemiyle yürütülmüştür. Araştırmanın yürütülmesinde ve raporlanmasında PRISMA protokolü izlenmiştir (Moher ve ark., 2009).

Araştırma Soruları: Araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

- İntörlük uygulamasının intörn hemşirelere, hemşirelere ve kliniğe etkileri nelerdir?
- Hemşirelikte intörlük uygulamasında paydaşların değerlendirmeleri/görüşleri nelerdir?

Tarama Stratejisi: Araştırmada tarih sınırlaması yapılmadan, Eylül 2019-Ağustos 2020 tarihleri arasında, elektronik ortamda Google Scholar, Dergi Park Akademik, Ulakbim ve EBSCO host veri tabanlarından “intörn”, “intern”, “hemşire” anahtar sözcükleri kullanılarak tarama yapılmıştır.

Araştırmaların Seçimi: Anahtar sözcüklerle yapılan aramalarda hakemli dergilerde yayınlanan 1112 araştırmaya ulaşılarak, araştırmaya kabul edilme ölçütlerini tam karşılayan toplam 10 makale inceleme kapsamına alınmıştır. Araştırmaların kabul edilme ve dışlanma ölçütlerine göre seçimi her iki araştırmacı tarafından bağımsız olarak yapılmıştır (Tablo 1).

Tablo 1. Araştırmaları seçme ve dışlama ölçütleri

Çalışmanın	Seçme Ölçütleri	Dışlama Ölçütleri
Yapıldığı yer/dil	Araştırmanın Türkiye’de yapılmış ve Türkçe yazılmış olması,	Araştırmanın yurt dışında yapılmış ya da İngilizce yazılmış olması
Örneklem	Hemşirelik öğrencileri, hemşireler,	Diğer sağlık meslekleri öğrencileri Derlemeler
Tasarım türü	Tanımlayıcı, kesitsel	Metodolojik çalışmalar
Yayın türü	Tam metin araştırma makalesi	Kongre bildirileri, tezler, raporlar, ders notları
Anahtar sözcükler	“intörn” “intern” “hemşire”	“intörn”, “intern” anahtar kelimeleri kullanılmasına karşın hemşirelik öğrencileri ile yapılmayanlar
Kalite puanı	≥ 8 puan	≤ 7 puan

Tarama sonucunda bulunan ve ölçütler uyarınca değerlendirilip elenen ya da çalışmaya alınan makalelerin dağılımı PRISMA akış diyagramı ile Şekil 1’de verilmiştir.

Şekil 1. Araştırmanın PRISMA akış diyagramı

Verilerin Çekilmesi: Araştırma verilerini çekmek için araştırmacılar tarafından geliştirilen veri çekme formu kullanılmış olup bu form ile çalışma kapsamına alınan makalelerin tam metinlerinden tasarım türü, yapıldığı yer ve alan, örnekleme ve örneklem hacmi, veri toplama araçları ve temel bulguların toplanması sağlanmıştır. Veri çekme işlemi her iki araştırmacı tarafından ayrı yapıp toplanan veriler görüş birliğine varılarak birleştirilmiştir.

Verilerin Analizi ve Metodolojik Kalite Değerlendirmesi: Bu sistematik derlemede makaleler için kalite değerlendirme süreci Polit ve Beck (2009) tarafından önerilen ölçütler kullanılarak yapılmıştır. Bu ölçütler araştırmanın amacını, yöntemini, örneklem özelliklerini, verilerin analizini, araştırmanın sınırlılıklarını, sonuçlarını ve tartışma bölümünü değerlendirerek puanlamaya olanak sağlamaktadır. Toplamda 11 ölçütün her biri için makalenin uygunluğu “0 puan-karşılıyorum”, “1 puan-karşılıyorum” şeklinde puanlanmaktadır. Toplam puanın yüksekliği ilgili araştırmanın metodolojik kalitesinin yüksekliğini göstermektedir. Araştırmaların en az sekiz puan değerindeki ölçütü karşılıyor olması koşulu aranmaktadır. Değerlendirmeler her iki araştırmacı tarafından bağımsız yapıp, ortalama kalite puanları Tablo 3'te verilmiştir.

İstatistiksel analizde değerlendirmeye alınan araştırmaların bibliyografik özellikleri tablo şeklinde sunulmuş olup araştırmalar ortak bulgular üzerinden değerlendirilmiştir.

Bulgular

Araştırmaların bibliyografik özellikleri

Tablo 2. Araştırmaların bibliyografik özellikleri (N=10)

Değişkenler		n	%
Yazar Sayısı	2 Yazar ve altı	2	20
	3 Yazar	2	20
	4 Yazar ve üstü	6	60
Yayın Yılı	≤2015	4	40
	2016-2019	6	60
Örneklemden Kurum Sayısı (N=13)	Üniversite Hastaneleri	6	46,2
	Özel Hastaneler	1	7,6
	Hemşirelik-Sağlık Bilimleri Fakültesi/Hemşirelik Yüksekokulu	6	46,2
Örneklem Türü	Hemşire	3	30
	Öğrenci	3	30
	Hemşire+Öğrenci	4	40
Örneklem Sayısı (ED= 76, EY=326)	75-150	5	50
	151 ve üstü	5	50

*ED= En düşük, EY= En yüksek

Bu bölümde çalışmaya alınan araştırmaların (N:10) bibliyografik özellikleri incelenmiştir. Makalelerin çoğunun “dört yazar ve üstü” (%60) ile hazırlanarak 2016 yılından sonra (%60) yayınlandığı görülmektedir. Yapılan analiz sonucunda en fazla araştırmanın 2017 (n: 2) ve 2018 yıllarında (n: 2) yayınlandığı, çalışmaların farklı bölgelerde (Samsun, Ankara, Erzurum, Sakarya, Trakya-Gaziantep, Sivas, İstanbul), hemşirelik/sağlık bilimleri fakültesi intörn hemşireler (n:6) ve intörn hemşire alan üniversite hastanelerindeki hemşireler (n:6) örnekleminde gerçekleştirildiği bulunmuştur. Örneklem sayıları 76 ile 326 arasında değişmekte olup 75-150 (%50) ile 151 ve üstü (%50) çalışma sayıları eşittir (Tablo 2).

Tablo 3. Sistematik derlemeye alınan hemşirelikte intörlük uygulamasını değerlendiren araştırmalara ait bilgiler (N:10)

Yazarlar, Yayın Yılı ve Kalite Puanı	Yapıldığı İl ve Çalışma Alanı	Araştırma Deseni	Örneklem ve Örneklem Hacmi	Veri Toplama Araçları	Temel Bulgular
Tural Büyük E., Rızalar S., Çetin A., Sezgin S. (2011)	Samsun, Üniversite Hastanesi	Tanımlayıcı	137 Hemşire	Araştırmacı tarafından oluşturulan anket formu	<p>Hemşirelerin;</p> <ul style="list-style-type: none"> %59,9'u bu uygulamanın öğrencilerin klinik bilgi ve becerilerini arttırdığını, %62,8'inin öğrencinin kendine güvenini arttırdığını, %56,2'si onların iletişim becerilerini arttırdığını, Klinik hemşirelerin öğrencilere uygulamada rehber olması gerektiğini belirtmişlerdir (%94,9). <p>Sonuç ve Öneriler</p> <ul style="list-style-type: none"> Hemşireler, intörlük uygulamasının öğrencilere ve kendilerine olumlu katkılar sağladığını belirtmiştir. Okul-hastane iş birliğinin geliştirilmesi, hemşirelere uygulama öncesi eğitimlerin verilmesi ve öğrencilere yönelik fiziki koşulların iyileştirilmesi önerilmiştir.
Kalite Puanı: 9,5					
Şentürk Erenel A., Dal Ü., Kutlutürkan S., Vural G. (2008)	Ankara, Üniversite Hastanesi ve Özel Hastane	Tanımlayıcı	38 Hemşire 38 İntörn Hemşire	Araştırmacı tarafından oluşturulan anket formu	<ul style="list-style-type: none"> Öğrenciler intörlük uygulaması sonrası uygulamayla ilgili ilk üçte "el becerisinin" (%76,31), "kendine olan güvenin" (%47,36) ve "mesleğe olan sevgisinin" (%31,57) arttığını belirtirken; son üçte "iletişim becerisinin geliştiğini" (%10,5), "ekip çalışmasını öğrendiğini" (%7,89) ve "öz değerlendirme yapabildiğini" (%2,63) belirtmiştir. Hemşireler intörlük uygulaması sonrası uygulamayla ilgili ilk üçte "öğrencilerin bilgi ve becerilerinin arttığını" (%65,78), "öğrencilerin mesleğe uyum sağladığını" (%60,52) ve "öğrencilerin kendilerine olan güven duygularının arttığını" (%44,73); son üçte "öğrencilerin hasta bakım deneyimlerinin" (%18,42) ve "öğrencilerin motivasyonlarının" (%7,89) arttığını, ayrıca "öğrencilerin ekip çalışmasına uyum sağladığını" (%5,26) belirtmiştir. <p>Sonuç ve Öneriler</p> <ul style="list-style-type: none"> Hemşirelik dördüncü sınıf öğrencileri ve hemşireler intörlük uygulamasına ilişkin olumlu görüş ve öneriler de bulunmuştur. İntörlük uygulaması yapılan alanların intörn hemşirelere uygun fiziksel koşullarda olması, intörlük uygulamasının süresinin artırılarak devam ettirilmesi önerilmiştir.
Kalite Puanı: 8					
Yılmaz M., Çetin Ç., Egelioğlu Çetişli N., Ünsal Avdal E., Tokem Y. (2018)	Sağlık Bilimleri Fakültesi ve Üniversite Hastanesi,	Tanımlayıcı	100 Hemşire 101 İntörn Hemşire	Araştırmacı tarafından oluşturulmuş 1. İntörlük değerlendirme formu (öğrenci) 2. İntörlük değerlendirme formu (hemşire)	<ul style="list-style-type: none"> Öğrencilerin çoğunluğu intörlük uygulamasının hemşirelik mesleğini tanımasına ve uyum sağlamasına yardımcı olduğunu (%96,4), el becerilerini geliştirdiğini (%89,3) ve sorumluluk duygusu ile iletişim becerisinin geliştiğini (%82,1) söylemiştir. Hemşirelerin çoğunluğu ise öğrenciler açısından; el becerilerinin arttığını (%97,9), mesleği tanımalarına ve uyum sağlamalarına (%97,9) ve iletişim becerilerinin gelişmesine (%95,9) yardımcı olduğunu belirtmişlerdir. Öğrencilerin %72,6'sı, hemşirelerin ise %98'i intörlük uygulamasının devam etmesini istemektedir. <p>Sonuç ve Öneriler</p> <ul style="list-style-type: none"> Hemşirelik eğitiminde intörlük uygulamalarının öğrencilerin mesleki becerilerinin gelişmesine katkı sağladığı ve öğrenci ve hemşirelerden görüşlerinin alınarak düzenlenmesinin intörlük programının daha etkin ve verimli olması açısından önemli olduğu vurgulanmıştır.
Kalite Puanı: 9					
Bahçeciolu Turan G., Tan M., Dayapolu N. (2017)	Erzurum, Sağlık Bilimleri Fakültesi ve Üniversite Hastanesi	Tanımlayıcı	120 İntörn Hemşire 206 Hemşire	Araştırmacı tarafından oluşturulmuş 1. İntörlük değerlendirme formu (Öğrenci) 2. İntörlük değerlendirme formu (Hemşire)	<ul style="list-style-type: none"> Öğrencilerin çoğunluğu; intörn uygulamasını diğer hemşirelik öğrencilerine önerdiklerini (%65), yeterli bilgi ve beceriyi kazandıklarını (%57,5) ve memnun olduklarını (%54,2) belirtmiştir. Hemşirelerin çoğunluğu ise uygulama sonunda öğrencilerin bilgi ve becerilerinin arttığını (%100), ekip çalışmasına uyumlarının arttığını (%99,5) belirtmiştir. <p>Sonuç ve Öneriler</p> <ul style="list-style-type: none"> Öğrencilerin intörlük uygulamasının hedefleri doğrultusunda oluşturulan 17 mesleki beceriye yönelik hedeflere büyük oranda ulaştıkları belirlenmiştir. Öğrenciler için uygulama alanlarının fiziksel ve sosyal yönden iyileştirilmesi, okul-hastane iş birliğinin sağlanması, intörn uygulamasının süresinin artırılarak devam ettirilmesi ve öğrencilerin sigorta primlerinin yatırılması önerilmiştir.
Kalite Puanı: 8,5					

<p>Doğu Ö., Sevimli Güler D. (2016)</p> <p>Kalite Puanı: 10</p>	<p>Sakarya, Üniversite Hastanesi</p>	<p>Tanımlayıcı</p>	<p>233 Hemşire</p>	<p>Araştırmacı tarafından oluşturulan soru formu</p>	<ul style="list-style-type: none"> Hemşirelerin çoğunluğu öğrenciler ile uygulama süresince sorun yaşamadığını (%64,4), Sorun yaşadığını belirten hemşirelerin çoğunluğu sorunun nedeni, "uygulamaya çıkan öğretim elemanlarının yeterince ilgilenmemesi" (%43,4) ve "öğrencilerin uygulama yapmayı ve klinikte bulunmayı istememesi" (%24,1) olarak bildirmiştir. Sorun yaşayan hemşirelerin çözüm önerileri arasında, öğrencilerin uygulama süresinin uzatılması (%85,5) ve gece nöbete kalması (%92,4) verilmiştir. <p>Sonuç ve Öneriler</p> <ul style="list-style-type: none"> Çalışmaya katılan hemşirelerin çoğunluğu uygulamaya çıkan öğrencilerle sorun yaşamadığını belirtmiş, sorun yaşayanlarsa uygulama süresinin uzatılması ve öğrencilerin nöbete kalmaları yönünde görüş sunmuştur. Öğrencilerin hafta sonları da çalışmalarını ve nöbete kalmaları önerilmiştir.
<p>Gökalp K., Durmaz H., Sevcin Orak O. (2018)</p> <p>Kalite Puanı: 9</p>	<p>Üniversite Hastanesi</p>	<p>Tanımlayıcı</p>	<p>296 Hemşire</p>	<p>Araştırmacı tarafından oluşturulan soru formu</p>	<ul style="list-style-type: none"> Hemşirelerin büyük bir çoğunluğu, intörlük uygulaması ile intörn öğrencilerin mesleki gelişmelerinin (%93,9), iletişim becerilerinin (%91,9) ve mesleki bilgi-becerilerinin (%91,9) arttığını belirtmiştir. Hemşirelerin çoğunluğu intörlük uygulamasının bakım kalitelerini (%70,3), mesleki sorumluluklarını (%60,8), iş doyumlarını (%53,4), iletişim becerilerini (%51,4) arttırdığını; iş stresi (%58,8) ve yükünü (%60,1) azalttığını bildirmişlerdir. <p>Sonuç ve Öneriler</p> <ul style="list-style-type: none"> Hemşirelerin çoğunluğu 14 haftalık intörlük süresinin daha uzun olması, intörlük sistemi, amaçları ve intörleri değerlendirmeye yönelik uygulama öncesi hemşirelere eğitim verilmesi, intörlük sisteminin belli bir maddi karşılığının olması ve gece nöbetlerinin sayısının artması gerektiğini belirtmiştir. Intörlerle çalışacak olan hemşirelere uygulama öncesi süreç ve değerlendirme eğitimlerinin verilmesi, Öğrencilerin maddi karşılık alabilmesi için düzenlemelerin yapılması önerilmiştir.
<p>Dönmez S., Karaöz Weller B. (2019)</p> <p>Kalite Puanı: 9</p>	<p>Trakya ve Gaziantep, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü</p>	<p>Tanımlayıcı</p>	<p>100 İntörn Hemşirelik Öğrencisi 100 Klasik Sistem Hemşirelik Öğrencisi</p>	<p>Araştırmacılar tarafından oluşturulan bireysel tanımlama formu</p>	<ul style="list-style-type: none"> Klasik sistemde okuyan öğrencilerin; %36'sı aldıkları eğitim programının, klinik uygulamalarda mesleki becerilerini geliştirmeye katkı sağladığını, %15'i aldığı eğitim programının, klinik uygulamalarda yeterince uygulama yapmalarına olanak sağladığını, %23'ü aldığı eğitim programının, klinik uygulamalarda hemşirelik sürecine uygun çalışma becerilerinin gelişmesine katkı sağladığını belirtmiştir. İntörlük sisteminde okuyan öğrencilerin; %65'i aldıkları eğitim programının, klinik uygulamalarda mesleki becerilerini geliştirmeye katkı sağladığını, %53'ü aldığı eğitim programının, klinik uygulamalarda yeterince uygulama yapmalarına olanak sağladığını, %51'i aldığı eğitim programının, klinik uygulamalarda hemşirelik sürecine uygun çalışma becerilerinin gelişmesine katkı sağladığını belirtmiştir. <p>Sonuç ve Öneriler</p> <ul style="list-style-type: none"> İntörlük eğitimi alan öğrenciler, klasik eğitim alan öğrencilere göre, aldıkları eğitim sistemlerinin mesleki becerilerini geliştirmede daha fazla katkı sağladığını belirtmiştir. Uygulama süresinin ve okul-hastane iş birliğinin artırılması, Öğrenci kontenjanlarının azaltılıp, öğretim elemanlarının sayısının artırılması önerilmiştir.

<p>Sabancıoğlu S., Doğan S., Kelceci M., Avcı D. (2012)</p> <p>Kalite Puanı: 9</p>	<p>Sivas, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü</p>	<p>Tanımlayıcı</p>	<p>77 İntörn Hemşire</p>	<p>Araştırmacılar tarafından oluşturulmuş 1. İntörlük programından memnuniyet 2. İntörlük programı hedefleri 3. İntörlük programı ile ilgili öneriler</p>	<ul style="list-style-type: none"> İntörlük programı sonunda öğrencilerin çoğunluğu, programın kendilerine bilgi ve beceri kazandırarak mesleğe hazırladığını, bu deneyimi yaşamaktan memnun olduklarını belirtmiştir (%71,4). Öğrencilerin intörlük programında belirlenen hedeflere en yüksek %96,1 ve en düşük %81,8 oranında ulaştıkları saptanmıştır. Öğrenciler, öğretim elemanlarından kuramsal bilgi ve uygulama becerisi ile ilgili daha fazla danışmanlık yapmalarını (%36,4), klinik alandaki çalışanlardan ise kendilerini iş yükünü azaltan kişiler olarak görmemelerini (%77,9) belirtmişlerdir. <p>Sonuç ve Öneriler</p> <ul style="list-style-type: none"> Araştırmada, öğrencilerin intörn eğitim programının hedefleri doğrultusunda belirlenen 17 mesleki beceriye yönelik hedeflere büyük oranda ulaştıkları belirlenmiştir. Öğrencilerin danışmanlık gereksiniminin belirlenmesi ve bu konuda araştırmalar yapılması, Eğitici tutumlarının gözden geçirilmesi, acil servis gibi öğreticiliği yüksek olan alanlara uygulamada yer verilmesi, Yönetim ve liderlik konularında kuramsal ve uygulama oranının artırılması, Programın hedeflerine yönelik yansız ölçüm araçlarının geliştirilmesi önerilmiştir.
<p>Tosun N., Oflaz F., Akyüz A., Kaya T., Yava A., Yıldız D., Akbayrak N. (2008)</p> <p>Kalite Puanı: 10</p>	<p>Ankara, Hemşirelik Yüksek Okulu</p>		<p>116 İntörn Hemşire</p>	<p>Araştırmacılar tarafından geliştirilmiş 1. İntörlük programı öncesi 2. İntörlük programı sonrası soru formu</p>	<ul style="list-style-type: none"> Öğrenciler, tüm becerilerde hedefledikleri düzeyin üzerinde yeterlik kazandıklarını belirtmiştir. İntörlük eğitimi sonunda öğrencilerin çoğunluğu, beklentilerinin yeterince karşılandığını vurgulamıştır (%69,8). Öğrenciler, klinikteki çalışanlardan kendilerini sağlık ekibinin bir üyesi olarak görmelerini (%41,3), açıklayıcı ve bilgilendirici olmalarını (%40,5), yardımcı (%34,4) ve hoşgörülü (%31,8) davranmalarını beklediklerini söylemişlerdir. <p>Sonuç ve Öneriler</p> <ul style="list-style-type: none"> İlk kez uygulanan intörn eğitim programının; öğrencilerin mesleki yeterliklerinin artmasını sağladığı, kendilerini daha yeterli ve mesleğe hazır hissetmelerine yardımcı olduğu ve öğrenciler açısından hedeflenen amaçlara ulaşıldığı belirtilmiştir. İntörlük uygulamasında klinik yeterliliği etkin olarak değerlendirilebilecek ölçüm araçlarının geliştirilmesi önerilmiştir.
<p>Ateş N., Güçlüel Y., Pircioğlu M., Güngörmüş E., Yıldırım A. (2017)</p> <p>Kalite Puanı: 9</p>	<p>İstanbul, Hemşirelik Fakültesi ve Üniversite Hastanesi</p>	<p>Tanımlayıcı</p>	<p>57 İntörn Hemşire 36 Rehber Hemşire 12 Klinik Sorumlu Hemşire</p>	<p>Araştırmacı tarafından oluşturulmuş soru formu</p>	<ul style="list-style-type: none"> İntörn hemşirelerin, hemşirelik tanısı koyma, bakım planlama, planlanan bakımı uygulama ve değerlendirmede kendilerini yeterli bulduğu, rehber hemşire ve klinik hemşirelerin de bu bulguyu desteklediği görülmüştür. İntörn hemşirelerin %72,9'u, rehber hemşireden memnun olduğunu belirtmiştir. Rehber hemşirelerin %52,8'i, klinik sorumlu hemşirelerinin %41,2'si intörn programının hemşirelik eğitiminde yer alması ve devam etmesi yönünde öneri vermiştir. <p>Sonuç ve Öneriler</p> <ul style="list-style-type: none"> İntörlük uygulamasının devam etmesinin hem öğrenciler hem hemşireler için mesleki gelişim ve mesleki hazırlık eğitimi açısından yararlı bir uygulama olduğu saptanmıştır. Mesleki gelişim için intörlük uygulamasının devam etmesi, öğrenmeyi artırıcı yöntemlerin uygulanması, etkili okul-hastane iş birliğinin sağlanması ve rehber hemşirelerin eğitim almaları önerilmiştir. Uygulama alanlarının fiziki koşullarının öğrenim gereksinimlerini karşılayacak şekilde olmalıdır.

Araştırmaların tamamı tanımlayıcı (N:10) tipte olup veri toplama aracı olarak kullanılan soru formları ve anketler araştırmacılar tarafından bilimsel yazın doğrultusunda oluşturulmuştur (N:10). Araştırmaların çoğunluğunda (%60) ilk kez uygulanan intörlük yöntemi hakkında değerlendirme yapılırken, birinde uygulama hakkında sorunlara, bir diğerinde ise geleneksel eğitim uygulaması ile intörlük uygulamalarında karşılaştırmaya gidilmiştir. İncelenen makalelerin veri çekme formuna göre ayrıntılı özellikleri Tablo 3'te verilmiştir.

İntörlük uygulamasının intörn hemşirelere, hemşirelere ve kliniğe katkısı: İncelenen araştırmaların dördünde öğrenciler (Bahçecioğlu Turan ve ark., 2017; Dönmez ve Karaöz Weller, 2019; Tural Büyük ve ark., 2014; Yılmaz ve ark., 2018), üçünde ise hemşireler intörlük uygulamasının öğrencilerin mesleki bilgi ve becerilerini geliştirdiğini belirtmişlerdir (Bahçecioğlu Turan ve ark., 2017; Gökalp ve ark., 2018; Şentürk Erenel ve ark., 2008). İntörlük uygulaması sürecinde, öğrencilerin kendilerine olan güvenlerinin arttığını belirttikleri iki çalışmaya rastlanılmıştır (Şentürk Erenel ve ark., 2008; Tural Büyük ve ark., 2014). Bir araştırmada ise intörlük uygulamasının öğrencilerin %96,4'ünün mesleği tanımasına ve uyum sağlamasına yardımcı olduğu saptanmıştır. Hemşireler de aynı yönde uygulama ile öğrencilerin güvenlerinin, mesleğe uyumlarının arttığını bildirmişlerdir (Şentürk Erenel ve ark., 2008). İntörlük uygulaması ile geleneksel eğitimdeki uygulamanın, öğrenciler arasında yapılan karşılaştırmalı bir araştırmada ise intörlük uygulamasının mesleki becerilerin geliştirilmesinde daha etkili olduğu görülmüştür (Dönmez ve Karaöz Weller, 2019).

İntörlük uygulamasıyla birlikte; hemşirelerin, bakım kalitesinin %70,3 oranında arttığı, iş stresinin %58,5, iş yükünün ise %60,1 oranında azaldığı yapılan bir araştırmada vurgulanmıştır (Gökalp ve ark., 2018). Bir başka araştırmaya katılan hemşirelerin, %43,4'ü intörn hemşirelerle yaşadıkları sorunları öğretim elemanlarının yetersiz oluşuna bağlamışlardır (Doğu ve Güler, 2016).

İntörlük uygulaması hakkında görüş ve öneriler: Öğrencilerin uygulamadan memnun olma durumlarına bakılan üç araştırmada da çoğunluğun uygulamadan memnun olduğu saptanmıştır (Bahçecioğlu Turan ve ark., 2017; Sabancıoğulları ve ark., 2012; Tosun ve ark., 2008). Bir araştırmada, öğrencilerin %72,6'sının uygulamanın devam etmesini istediği görülmüştür (Yılmaz ve ark., 2018). Benzer şekilde hemşirelerin de uygulamanın devamını ve süresinin uzatılmasını önerdikleri belirlenmiştir (Ateş ve ark., 2018; Doğu ve Güler, 2016; Gökalp ve ark., 2018; Yılmaz ve ark., 2018). İncelenen 10 araştırmanın sonuç ve öneri bölümlerine bakıldığında, uygulama hakkında olumlu değerlendirmelerin olduğu, uygulamanın devamlılığına ve geliştirilmesine yönelik önerilerin yapıldığı görülmüştür.

Tartışma

Hemşire eğitimciler, başvurdukları eğitim yöntemlerinin çıktılarını değerlendirmeli, karşılaştırmalı ve geliştirmelidir. Klinik uygulama eğitiminde geleneksel anlayıştan daha uzun ve bütüncül bir yöntem olan intörlük, son 10 yılda Türkiye'de eğitim programlarında belirgin şekilde yaygınlaşmaktadır. Bu doğrultuda hemşirelik eğitiminde intörlük uygulamasının etkinliğini değerlendirecek çok yönlü araştırmalar, uygulamanın geliştirilmesi ve standartlaştırılması açısından önemli olmaktadır.

İntörlük uygulamasının temel paydaşları; eğitimciler, öğrenciler ve hemşirelerdir. Araştırma kapsamında yer alan çalışmalar intörn hemşire, klinisyen hemşire ve sorumlu hemşire örneklemelerinden oluşurken, öğretim üyesi ve elemanları araştırmacı konumunda yer almaktadırlar (Tablo 3). Yapılan çalışmalarda, öğretim elemanlarının intörlük programı ile ilgili görüşlerinin alınmadığı belirlenmiştir. Eğitimciler, yeni başlattıkları intörlük uygulamasının ilk değerlendirmelerini alma yoluna giderken daha çok hemşire görüşüne başvurmuşlardır.

İncelenen beş araştırmada intörn öğrenciler; mesleki ve el becerilerini geliştirdiklerini, mesleğe olan uyumlarının arttığını ve beklentilerinin karşılandığını belirtmişlerdir. (Ateş ve ark., 2018; Bahçecioğlu Turan ve ark., 2017; Şentürk Erenel ve ark., 2008; Tosun ve ark., 2008; Yılmaz ve ark., 2018). Dönmez ve Karaöz Weller'in (2019) geleneksel ve intörlük uygulama eğitimi veren iki farklı kurumu karşılaştırdıkları araştırmada, intörlük uygulaması yapan öğrencilerin mesleki becerilerini daha çok geliştirdikleri sonucunun bulunması diğer çalışmaları desteklemektedir. İntörlük uygulama eğitiminin, öğrencilerin bilgilerini becerilerine aktarmada etkili olduğu düşünülmektedir. Araştırmalara katılan hemşireler de benzer şekilde, öğrencilerin bilgi ve el becerilerini artırdığı, kendilerine olan güvenlerinin artması dolayısıyla mesleğe olan uyumlarının da geliştiğini belirtmişlerdir (Ateş ve ark., 2018; Bahçecioğlu Turan ve ark., 2017; Doğu ve Güler, 2016; Gökalp ve ark., 2018; Şentürk Erenel ve ark., 2008; Tural Büyük ve ark., 2014; Yılmaz ve ark., 2018). Hemşireler ayrıca intörn hemşirelerin klinik uygulamalara katkıda bulunduğunu vurgulamışlardır. Hemşireler, iş yükü ve iş streslerinin azaldığını, intörn öğrencilerin hemşire açığını yeterli düzeyde kapadığına değinmişlerdir (Ateş ve ark., 2018; Gökalp ve ark., 2018; Tural Büyük ve ark., 2014).

Hemşireler, intörlük uygulamasının devam etmesini istemelerinin yanı sıra uygulama süresinin uzatılması ve nöbet eklenmesi gerektiğini belirtmişlerdir (Doğu ve Güler, 2016; Gökalp ve ark., 2018; Şentürk Erenel ve ark., 2008; Tural Büyük ve ark., 2014; Yılmaz ve ark., 2018). Hemşirelerin bu isteklerinde, intörn hemşirelerin iş yüklerini azaltmalarının etkili olduğu düşünülmektedir (Bahçecioğlu Turan ve ark., 2017). İntörn hemşirelik öğrencileriyle yapılan bir araştırmada, öğrencilerin hemşirelerin kendilerini iş yükünü azaltan kişiler olarak görmemelerini istediklerinin bulunması (Sabancıoğulları ve ark., 2012), intörn öğrencilerin uygulamaya gittikleri hastanelerde eksik insan gücünü tamamlamaya yardımcı eleman olarak görülmelerinin onların motivasyonunu olumsuz etkileyebileceğini düşündürmüştür.

İntörlük uygulamasının geleneksel uygulamalara göre uzun olması, okul-hastane iş birliğinin geliştirilmesini daha da önemli kılmaktadır. Klinik uygulamada uzun süre kalan öğrenciler, öğretim elemanı yetersizliğiyle birlikte daha çok klinik sorumlu hemşirelerin, hemşirelerin veya rehber hemşirelerin gözetiminde uygulamalarını yapmaktadırlar (Doğu ve Güler, 2016). Yapılan bir araştırmada hemşireler, öğrencilerle klinik ortamda yaşadıkları sorunlara birinci neden olarak öğretim elemanlarının kendileriyle yeteri kadar ilgilenmemelerini göstermişlerdir (Doğu ve Güler, 2016). Bu açıdan hemşirelerin, klinik uygulamadaki öğrencilere olan rehberliği önem taşımaktadır. Bu bağlamda, etkili bir klinik uygulama için rehber hemşirelere uygulama öncesinden amaç ve hedeflerle ilgili eğitimler verilmeli, öğretim elemanları ile aralarında net görev tanımları oluşturulmalıdır (Sü, Çayır, Özlük ve Geçkil, 2018). Okul-hastane iş birliğinin sağlanması ve sürdürülmesi için hemşire eğitimcilerin, hastanelerin hemşirelik hizmetleri yönetimi ile ortak hareket etmesi önemli olmaktadır.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu kapsamında tanımlanan ve ücret ödenen tek intörlük uygulaması tıp eğitiminde bulunmaktadır (Yükseköğretim Kurulu [YÖK], 1981). Fakat hemşirelik eğitiminde intörlük uygulamasına ilişkin bir standartlaşma olmadığı (Şentürk Erenel ve ark., 2008) gibi okullar kendi iç yönergeleri ile programlarını sürdürmektedir. İlerleyen yıllarda hemşirelikte intörlüğün standart şekilde yürütülmesi, uygulamadaki sorunları önlemek ve paydaşlar arasındaki belirsizlikleri ortadan kaldırmak ve çözüm geliştirmek açısından önemli bir çalışma olacaktır. Ayrıca, öğrenci ve hemşirelerden intörlük uygulaması hakkında önerileri alındığında; uygun fiziki ortamın sağlanması (giyinme-soyunma alanları), ücret verilmesi, öğrenci yoğunluğunun azaltılarak öğrenciye etkili danışmanlık ve rehberliğin sağlanması gibi konularda önerilerin getirildiği görülmüştür (Tablo 3) (Ateş ve ark., 2018; Gökalp ve ark., 2018; Sabancıoğulları ve ark., 2012).

Sonuç ve Öneriler

Öğrencilikte mesleğe geçiş açısından önemli bir deneyim kazanımı olarak görülen intörlük uygulaması, başta tıp fakültelerinde yaygınlaşarak, hemşirelik gibi diğer sağlık mesleklerinin klinik uygulama eğitiminde de kullanılmaya başlanmıştır. Çalışma kapsamında incelenen araştırmalarda, intörlük uygulamasının hemşirelik eğitiminde yaygınlaştığı ve uygulamayı değerlendirmeye yönelik yapılan araştırma sayısının arttığı görülmektedir.

Hemşirelikte intörlük uygulamalarının standartlaşması ve yasal dayanaklarının oluşması için paydaş görüşlerini içeren araştırmalara gereksinim bulunmaktadır. Seçilen araştırmalardan elde edilen bulgular doğrultusunda, intörlük uygulamasının birçok paydaş ve çıktılar açısından yararlı katkıları olduğu görülmektedir. Etkili bir okul-hastane iş birliği sağlamanın, öğrencilere rehberliğin artırılmasına dolayısıyla klinik uygulamadaki öğrencilerin mesleki beceri ve gelişimlerine önemli katkıları olacaktır. Öğrenci eğitiminin güçlendirilmesi açısından araştırmalarda da belirtildiği gibi uygun fiziki koşulların sağlanmasına, öğrenci yoğunluğunun azaltılmasına, rehber hemşirelerin eğitilmesine ve yasal hakların düzenlenmesine gereksinim duyulmaktadır. Bu bağlamda örgütler açısından, eğitimciler kadar hastanedeki yönetici hemşirelere de büyük görevler düşmektedir. Yönetici hemşirelerin, rehber hemşirelerin eğitilmesinde, öğrencilerin kliniklere dağıtılmasında, uygun fiziki koşulların sağlanmasında okul hastane iş birliğinin uygun şekilde oluşturularak sağlanması ve bu konudaki çalışmalara etkin olarak katılması önerilebilir.

Daha sonra yapılacak araştırmalarda, uygulama yapan öğretim elemanlarının da görüşlerine başvurulması, intörlük uygulamasına geçecek olan eğitimcilere rehberlik sağlayacaktır. Ayrıca yurt dışında intörn öğrenciler ile yapılan araştırmalara yönelik sistematik çalışmaların yapılması bilimsel yazına önemli katkı sağlayacaktır.

Kaynaklar

Ateş, N., Güçlüel, Y., Pirecioğlu, M., Güngörmüş, E. & Yıldırım, A. (2018). İntörn klinik uygulama programına yönelik intörn hemşire, rehber hemşire ve klinik sorumlu hemşiresinin görüş ve önerileri. *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi*, 19(3), 1–11.

Bahçecioğlu Turan, G., Tan, M. & Dayapoğlu, N. (2017). Hemşirelik öğrencilerinin ve klinik hemşirelerin intörn uygulamasına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 20(3), 170–179.

Bıçer, S., Ceyhan, Y. Ş. & Şahin, F. (2015). Hemşirelik öğrencileri ve klinik hemşirelerin klinik uygulamada öğrenciye yapılan rehberlik ile ilgili görüşleri. *Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi*, 23(3), 215–223. <https://doi.org/10.17672/fnhd.94587>

Budgen, C. & Gamroth, L. (2008). An overview of practice education models. *Nurse Education Today*, 28(3), 273–283. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2007.05.005>

Doğu, Ö. & Güler, D. S. (2016). Klinisyen hemşirelerin intörlük uygulaması hakkındaki görüşleri. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 79–82.

Doktorluk, Hemşirelik, Ebelik, Diş Hekimliği, Veterinerlik, Eczacılık ve Mimarlık Eğitim Programlarının Asgari Eğitim Koşullarının Belirlenmesine Dair Yönetmelik. (2008). *Resmî Gazete* (Sayı: 26775). Ankara, Türkiye. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2008/02/20080202.htm> (Erişim: 16.03.2020)

Dönmez, S. & Karaöz Weller, B. (2019). Hemşirelik son sınıf öğrencilerinin aldıkları eğitime ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 10(1), 42–48. <https://doi.org/10.31067/0.2019.105>

Gökalp, K., Durmaz, H. & Sevcan Orak, O. (2018). Hemşirelerin gözüyle intörn hemşire. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 7(3), 80–85.

Gümrall, N. & Coşar, F. (2006). Ebelik ve hemşirelik son sınıf öğrencilerinin okul-hastane iş birliği ile ilgili görüşlerinin değerlendirilmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 13(3), 21–24. <https://doi.org/10.17343/sdu.tfd.21516>

Karaöz, S. (2013). Hemşirelik eğitiminde klinik değerlendirmeye genel bakış: Güçlükler ve öneriler. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 6(3), 149-158.

Moher, D., Liberati, A., Tetzlaff, J., Altman, D. G. & Group, T. P. (2009). Preferred reporting items for systematic reviews and meta-analyses: The PRISMA statement. *PLOS Medicine*, 6(7), e1000097. <https://doi.org/10.1371/journal.pmed.1000097>

Polit, D. F. & Beck, C. T. (2009). International differences in nursing research, 2005–2006. *Journal of Nursing Scholarship*, 41(1), 44–53. <https://doi.org/10.1111/j.1547-5069.2009.01250.x>

Sabancıoğulları, S., Doğan, S., Kelleci, M. & Avcı, D. (2012). Hemşirelik son sınıf öğrencilerinin intörlük programına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi*, 5(1), 16–22.

Sharif, F. & Masoumi, S. (2005). A qualitative study of nursing student experiences of clinical practice. *BMC Nursing*, 4(1), 1-7. <https://doi.org/10.1186/1472-6955-4-6>

Sü, S., Çayır, A., Özlük, B. & Geçkil, E. (2018). Rehber hemşirelik kursunun hemşirelerin rehber hemşirelik hakkındaki görüşlerine etkisi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 21(2), 123–129.

Şentürk Erenel, A., Dal, Ü., Kutlutürkan, S. & Vural, G. (2008). Hemşirelik dördüncü sınıf öğrencilerinin ve hemşirelerin intörlük uygulamasına ilişkin görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 15(2), 16–25.

Tosun, N., Oflaz, F., Akyüz, A., Kaya, T., Yava, A., Yıldız, D. & Akbayrak, N. (2008). Hemşirelik yüksekokulu öğrencilerinin intörn eğitim programından beklentileri ile program sonunda kazanım ve önerilerinin değerlendirilmesi. *Gülhane Tıp Dergisi*, 50(3), 164–171.

Tural Büyük, E., Rızalar, S., Çetin, A. & Sezgin, S. (2014). Hemşirelerin intörn eğitim uygulaması hakkındaki görüş ve önerileri. *Balikesir Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3(3), 135–140. <https://doi.org/10.5505/bsbd.2014.36035>

Worrall, K. (2007). Orientation to student placements: needs and benefits. *Nursing Children and Young People*, 19(1). <https://doi.org/10.7748/paed2007.02.19.1.31.c4443>

Yılmaz, M., Çetin, Ç., Egeliolu Cetişli, N., Ünsal Avdal, E. & Tokem, Y. (2018). Hemşirelik öğrencilerinin ve hemşirelerin intörlüğe ilişkin görüşleri. *Pamukkale Tıp Dergisi*, 11(3), 329–336. <https://doi.org/10.31362/patd.451910>

Yükseköğretim Kurulu, (1981). *Yükseköğretim kanunu*. Resmî Gazete (Sayı: 17506). Ankara, Türkiye. <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/17506.pdf> (Erişim: 20.06.2020)